

НАЦИОНАЛЕН АКЦИСКИ ПЛАН ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА СТРАТЕГИЈАТА ЗА ИНКЛУЗИЈА НА РОМИ 2023 – 2025
ПРИОРИТЕТНА ОБЛАСТ – КУЛТУРА

СТРАТЕШКА ЦЕЛ: Развој, негување и промоција на ромската култура, јазик и традиција	ИНДИКАТОР: До 2030, воспоставена е институција која се институции се грижи за неа на Ромскиот идентитет
--	---

КОНКРЕТНА ЦЕЛ 1: Создавање установи за развој, негување и промоција на ромската култура, јазик и традиција	ИНДИКАТОР: Создадена национална и локална установа со адекватни човечки и технолошки ресурси за да се развива ромската култура		
МЕРКА: 1. Создавање на национална и локална установа со адекватни човечки и технолошки ресурси кои придонесуваат во развојот на ромската култура 2. Подготовка на план за работа на установата 3. Вмрежување на културни уметници, артисти, творци и сл.	ИНДИКАТОР: 1.Отворен и функционален националниот Ромски културен центар 2.Отворени и функционални најмалку 2 локални ромски културни центри. 3.Подготвен план за работа на Ромски културен центар 4.Креирана Асоцијација на уметници, артисти, музичари 5.Креирана база со контакти на млади талентирани Роми. 6.Вработени 8 лица Роми.		
АКТИВНОСТ	НАДЛЕЖНА ИНСТИТУЦИЈА	РОК ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ	БУЏЕТ
1. Мапирање на постоечки објекти 1 во државна сопственост/Министерство за култура кои можат да се пренаменат за промоција на културата, едукативни дејности за историјата на ромската заедница, библиотека, кинотека. (Ромски културен центар) и	Министерство за култура, Музеј на Македонија, Град Скопје, Интерпарламентарната група за интеграција на	Јуни 2024	Нема финансиски импликации

¹ На пр: Домот на градежници, простор кај железничка станица, Мала станица во сопственост на Национална галерија, Дом на Армија на Република Македонија да отстапи простор, Кинотека на Македонија, поранешно Кино Култура.

подготовка и усвојување на Одлука за пренамена во Ромски културен центар.	Роми, Стопанска Комора, Министерство за одбрана.		
2.1 Изградба, санација и опремување на Ромски културен центар	Служба за општи и заеднички работи, Министерство за култура	2024 - 2026	Министерство за култура
3. Иницијативата за отстапување на простор за најмалку две содржини од културата на Ромската заедница во некои од институциите од МК	Министерство за Култура	Октомври 2023 - 2024	Редовен буџет од институциите од култура
4. Формирање на Работна експертска група за подготовка на план за работа на Ромскиот културен центар составена од надлежни институции, ромски уметници, историчари, академици, лингвисти, етнологи, антрополози	Министерство за култура во соработка со Министерство за финансии, Министерство за образование, Министерство за труд и социјална политика, Советник за интеграција на Роми при Кабинетот на претседателот на Владата, , претставници на ромски невладини организации од доменот на култура.	2024-2026	Вкупен буџет – 324.000,00 Во рамките на буџетот на министерството за култура
5. Подготовка и усвојување на план за работа на Ромскиот културен центар кој ќе опфати едукација за историја на ромската заедница, интер-културна кохезија, афирмација на значајни датуми и личности	Работна експертска група, Министерство за култура, Министерство за образование и наука Министерство за труд	2024 -2026	Доколку планот носи финансиски импликации, истите би биле предвидени во буџетот на Министерство за култура, Генералниот секретаријат на Владата на Република Северна Македонија,

	и социјална политика, Министерство за финансии, Канцеларија на Претседателот на Владата на Република Северна Македонија, Кабинет на Претседателот на Република Северна Македонија, Министерство за финансии		
6. Формирање на културна асоцијација на уметници, артисти, музичари Роми	Советник за интеграција на Роми при Претседателот на Владата на Република Северна Македонија и Претседателот на Република Северна Македонија,	Октомври 2023	Без финансиски импликации
7. Мапирање на талентирани млади Роми (историчари, уметници, етнологии, лингвисти) за креирање на база со контакти.	Агенција за остварување на правата на заедниците, Управа за развој,	Октомври 2023	Агенцијата за остварување на правата на заедниците, Управа за развој, промоција на културата на заедниците
8. Вработување на 1 лице Ром во Министерство за култура, 2 лица Роми во националниот Ромски културен центар	Министерство за финансии, Министерство за политички систем и односи со заедниците, Министерство за култура, Министерство за информатичко	Декември 2024	Вкупен буџет: 4.032.000,00 МКД Министерство за финансии, Министерство за култура,

	општество и администрација		
ВКУПЕН БУЏЕТ ЗА 2023-2025			4.356.000,00 МКД

КОНКРЕТНА ЦЕЛ 2: Поддршка за создавање и усовршување на професионални културни уметници од ромската заедница	ИНДИКАТОР: Број на доделени стипендии, Број на вработени кадри во МК Најмалку 5 -10 годишни стипендии - театар, ликовна уметност, етнологи, книжевни работници, филмско и драмски и музика, археолози) 3. Создавање на услови за вработување во наведените дејности на 20-35 лица		
МЕРКА: 1. Програма за обука на млади актери и аматери, драмски-театарски фестивал, организирање на ликовни изложби	ИНДИКАТОР: 1. Број на поддржани индивидуални уметници и организации за развој		
АКТИВНОСТ	НАДЛЕЖНА ИНСТИТУЦИЈА	РОК	БУЏЕТ
1. Организација на летен камп со едукативни дејности од областа на културата, уметноста и традицијата за млади таленти Роми	Агенција за остварување на правата на заедниците, Министерство за образование и наука, ,	Јуни 2024	Агенцијата за остварување на правата на заедниците, Министерство за образование и наука, ,
2. Финансиска поддршка на млади таленти Роми од социјално загрозуени семејства при аплицирање на курсеви, обуки за краткометражни и долготражни документарни филмови и анимирани филмови, филмски актер, актерство, цртање, балет, музика, драматургија организирани од акредитирани институции за таа дејност	Министерство за култура, Министерство за образование и наука	2023-2025	Од редовна програма на Министерство за култура –повик за дефицитарни кадри

3.Објавување на годишен повик за волонтерство за 10 млади Роми средношколци во Театар за деца и млади, Драмски театар, Филхармонија на Република Северна Македонија, Национална опера и балет, Македонски народен театар Агенција за филм на Република Северна Македонија, Театар Комедија	Министерство за култура	2024-2025	Министерство за култура
ВКУПЕН БУЏЕТ ЗА 2023-2025			Редовните програми на институциите

КОНКРЕТНА ЦЕЛ 3: Зголемена поддршка на проекти поврзани со развојот, негување и промоција на ромската култура		ИНДИКАТОР: Воспоставена програма за поддршка на проекти поврзани со развој, негување и промоција на ромската култура во износ од почетни 2 милиони МКД до тенденција да порасне до 15 милиони МКД	
МЕРКА: 1. Развој на кадри кои ќе ја негуваат ромската култура, традиција, јазик преку обезбедување на стипендии по профили 2.Зголемен број на книги од ромски автори и публикации за ромска култура		ИНДИКАТОР: 1.Запишани најмалку 4 студенти Роми на факултетите за уметности. 2.Обезбедена финансиска поддршка за проектите кои се бенефит на ромската заедница 3. Вклучени 2 Роми во работните комисији во сектор за фолклор и сектор за книга при Министерство за култура 4.Креирана дигитална база на фолклорно уметнички содржини кои ја отсликуваат ромската култура, историја, традиција и идентитет. 5.Креиран дигитален речник и граматика на ромски јазик	
АКТИВНОСТ	НАДЛЕЖНА ИНСТИТУЦИЈА	РОК	БУЏЕТ
1.Обезбедување на квота за студенти Роми на Факултетите за драмска уметност, музичка култура, ликовна уметност, филмска уметност,	Министерство за образование и наука, Министерство за култура, Универзитети	Јуни 2024	Министерство за образование и наука,

2.Стимулирање на 4 студенти Роми од кои најмалку девојче Ромка за упис на факултетите за уметност (двајца на драмска и двајца на ликовна) на секои две години	Министерство за образование и наука,	Јуни 2024	Министерство за образование,
3. Финансиска поддршка за проектите кои се бенефит на ромската заедница (пилот мерка до 2025)	Министерство за култура, Министерство за финансии	Октомври 2023 - Декември 2025	Согласно годишната програма на Министерство за култура
4.Вклучување на најмалку 2 Роми во комисијата за проекти (Сектор за фолклор) и комисијата за книги (сектор книга).	Министерство за култура	2023 - 2024	Министерство за култура,
5.Креирање на дигитална база на фолклорно уметнички содржини кои ја отсликуваат ромската култура, историја, традиција и идентитет.	Ромски културен центар (Агенција за остварување на правата на заедниците , , Управа за развој, промоција на културата на заедниците	Декември 2025	Агенција за остварување на правата на заедницата, ,
6.Креирање на дигитален речник и граматика на ромскиот јазик	Министерство за култура,	Ноември 2024	Согласно програма на Министерство за култура,
ВКУПЕН БУЏЕТ ЗА 2023-2025			Редовните програми на институциите

КОНКРЕТНА ЦЕЛ 4: Подобра промоција и запознавање на „не-ромски граѓани“ со ромската култура и традиција.	ИНДИКАТОР: 1. Број на учебници кои подобро ги преставуваат Роми и ромската култура во образовните содржини 2. Имплементирана национална кампања за преставување на ромската заедница/ идентитет и култура
МЕРКА: 1. Денови на ромска култура	ИНДИКАТОР :

2. Идентификација на активности поврзани со стратегијата за едно општество	1. Обезбедени најмалку 4 заклучоци кои ќе се однесуваат на заштита на ромскиот јазик и негова стандардизација 2.Подготвен концепт за едукативните часови. 3.Надградени наставни програми со содржина за ромскиот идентитет, историја и култура во соодветните предмети за 5-7 одделение 4.Усогласени најмалку 2 локални стратешки документи со новата стратегија за едно општество и интер-културализам.		
АКТИВНОСТ	НАДЛЕЖНА ИНСТИТУЦИЈА	РОК	БУЏЕТ
1.Организација и одржување на регионална конференција за стандардизација на ромскиот јазик (по формирање на Националната установа Ромски културен центар)	Министерство за култура, Советник за интеграција на Роми при Кабинетот на Претседателот на Владата на Република Северна Македонија	2023-2025	Влада на Република Северна Македонија,
2.Одбележување на денови на ромската култура преку организација на традиционални фестивали, конференција, јавни дебати, поетски манифестации	Министерство за политички систем Министерство за култура, Агенција за остварување на правата на заедниците, Управа за развој, промоција на културата на заедниците	2023-2025	Генерален секретаријат, Претседателот на Република Северна Македонија, редовна програма на Министерството за култура.
3.Доделување на награда или признание за несебичен придонес кон негувањето на јазикот и културата на ромската заедница.	Министерство за култура	Ноември 2023-2025	Министерство за култура

4.Подготовка и печатење на детски и младински списанија, дигитални помагала за историјата, традицијата, обичајот и јазикот на ромската заедница	Министерство за образование и наука, Министерство за култура	Март 2024	Министерство за образование и наука, Министерство за култура
5.Подготовка на електронски сликовници за деца од предшколска и школска возраст за историјата, традицијата, обичајот и јазикот на ромската заедница	Министерство за образование и наука,	Февруари 2025	Министерство за култура, Министерство за образование и наука,
6.Развој на ромската продукција на МТВ (Бијандипе)	Министерство за финансии, Генерален секретаријат Македонска радио телевизија	Декември 2025	Македонска радио телевизија, Министерство за финансии
7.Бирото за развој на образованието да подготви концепт за историјата на ромската заедница и идентитет кој би бил презентираан на наставни активности во одделенијата 5-7 одделение	Бирото за развој на образование, и основни училишта	Март 2024	Без фискални импликации
8.Дополнување на наставните програми во соодветните предмети за 5-7 одделение со содржина за ромскиот идентитет, историја и култура.	Министерство за образование и наука, Бирото за развој на образование,	Септември 2025	Без фискални импликации
9.Реализација на обуки за управување со различноста, Интеркултурна медијација, интеркултурен проектен менаџмент на институциите од културата и уметноста наменета за најмалку 20 раководители и директори на културни институции и најмалку 10 проектни менаџери на НВО. (активности кои се дел од Стратегија за едно општество и интеркултурализам ²)	Управата за афирмирање и унапредување на културата на припадниците на заедниците во	Декември 2024	Генерален секретаријат на Влада на Република Северна Македонија.

² https://vlada.mk/sites/default/files/dokumenti/strategii/strategija_ednoopshtestvo_29.10.2019.pdf

	Република Северна Македонија Здруженија на граѓани од областа на културата		
10.Подготовка и објава на Годишен конкурс за афирмирање и унапредување на културата на припадниците на заедниците во Република Северна Македонија	Управата за афирмирање и унапредување на културата на припадниците на заедниците	Еднаш – два пати годишно	Управата за афирмирање и унапредување на културата на припадниците на заедниците
ВКУПЕН БУЏЕТ ЗА 2023-2025			Редовните програми на институциите
ВКУПЕН БУЏЕТ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА НАЦИОНАЛНИОТ АКЦИСКИ ПЛАН ЗА КУЛТУРА 2023-2025		4.356.000,00	